

AKCIJA ZA SOCIJALNU PRAVDU

MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE, DIGITALNOG DRUŠTVA I MEDIJA Podgorica

KOMENTARI NEVLADINE ORGANIZACIJE „AKCIJA ZA SOCIJALNU PRAVDU“ NA NACRT IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

1. U članu 12 u stavu 1 predlaže se brisanje riječi „po pravilu“, a nakon riječi „objavi“ brisati tačku i staviti zarez, te dodati riječi „osim kada ih ne posjeduje u tom formatu“.

Nacrtom izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama predlaže se izmjena u članu 12 stav 1 tako da glasi: „Organ vlasti dužan je da na svojoj internet stranici, na određenom i lako dostupnom mjestu, po pravilu u mašinski čitljivom i otvorenom formatu, objavi“. Brisanje riječi „po pravilu“ se predlaže iz razloga što bi prednjim zakonskim rješenjem obveznicima primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama bio omogućen prostor da zloupotrebjavaju ovu pravnu situaciju i ne objavljuju u mašinski čitljivom i otvorenom formatu podatke koje posjeduju. Kako bi se izbjegle situacije arbitrarnih postupanja obveznika primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama potrebno je pravnu normu jasno definisati i propisati nedvosmislenu obavezu da objavljuju podatke u otvorenim formatima, pa se tako ne bi dalje moglo događati da se, na primjer, Državni budžet i budžeti lokalnih samouprava iz excel formata, kao mašinski čitljivih oblika, od strane obveznika prebacuju u one oblike pdf formata, koji su mašinski nečitljivi, i takvi postavljaju na internet stranice organa vlasti. Shodno prednjem, organi vlasti bili bi obavezni da sve podatke objavljuju u mašinski čitljivim i otvorenim podacima, osim kada ih u takvoj formi zaista ne posjeduju, a zbog čega je normu potrebno dopuniti na način, koji se predlaže u uvodnom dijelu.

2. U članu 12 stav 1 u tački 8 nakon riječi „zvanjima“ brisati tačku i zarez i staviti zarez, te dodati riječi „kao i sve kontinuirane promjene akata o unutrašnjoj organizaciji sa ažuriranim spiskovima zaposlenih“.

Nacrtom izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama predlaže se izmjena u članu 12 stav 1 tačka 8 tako da glasi: „8) akt o unutrašnjoj organizaciji sa šemom radnih mjesta

(organigram) i spisak zaposlenih sa njihovim zvanjima;“. Normu je potrebno dopuniti riječima „kao i sve kontinuirane promjene akata o unutrašnjoj organizaciji sa ažuriranim spiskovima zaposlenih“, a prednje rješenje se predlaže iz razloga što je potrebno obezbijediti potpunu transparentnost akata u vezi sa zapošljavanjima kod obveznika primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, imajući posebno u vidu činjenicu da se veoma često pristupa izmjenama akata o unutrašnjim organizacijama i sistematizacijama radnih mjesta, ali i veoma izraženi problem prekomjernog zapošljavanja u javnoj upravi (i na centralnom i na lokalnom nivou). U cilju potpune transparentnosti, a koja jedino obezbjeđuje punu kontrolu, to se predlaže da se kontinuirano objavljuju sve naredne izmjene i dopune akata o unutrašnjoj organizaciji, kao i svi novi, ažurirani spiskovi zaposlenih.

3. U članu 12 stav 1 poslije tačke 9 dodati novu tačku 10, koja glasi „spisak menadžera i rukovodilaca sa iznosima njihovih zarada i drugih naknada i primanja u vezi sa vršenjem javne službe ili djelatnosti“, a brojevi ostalih tačaka se pomjeraju za jedan.

Prednje se predlaže iz razloga što se Zakon o slobodnom pristupu informacijama odnosi i na privredna društva i druga pravna lica čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, kao i na pravna lica koja upravljaju javnim fondom ili se većim dijelom finansiraju iz javnih prihoda, te bi njihovo izostavljanje iz obaveze proaktivnog objavljivanja (u predloženom rješenju Nacrta izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama navode se samo javni funkcioneri) dovelo do narušavanja principa jednakosti u primjeni zakonskih rješenja na subjekte na koje Zakon o slobodnom pristupu informacijama treba jednako da se odnosi, ali i do pravnih nedoumica u praksi. Stoga je potrebno precizno propisati ovu obavezu kroz pravnu normu i izbjeći svaku potencijalnu nejasnoću.

4. U članu 12 stav 1 u alineji 13 poslije riječi „uključujući“, dodaje se podalineja, koja glasi: „informacije o isplatama iz Egalizacionog fonda i svih kredita, i aneksa kredita, zaključenih po osnovu raspolaganja sredstvima lokalnih samouprava iz tog Fonda“.

Prednje se predlaže iz razloga što Egalizacioni fond generiše na godišnjem nivou prosječno 30 miliona eura iz javnih prihoda, koji se raspoređuju i isplaćuju onim lokalnim samoupravama, koje su korisnice sredstava Egalizacionog fonda. Takođe, uobičajena je do sada praksa da lokalne samouprave zaključuju veliki broj kredita po osnovu prava na sredstva iz Egalizacionog fonda. Stoga je potrebno jasno propisati proaktivnost objavljivanja i ovih informacija, a kroz jasnu pravnu normu, sa ciljem postizanja potpune transparentnosti.

5. U članu 14 stav 1 u alineji 2 riječi „monetarne i ekonomske politike“ potrebno je brisati, kao i u svim povezanim odredbama brisati iste riječi.

Nacrtom izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama predlaže se izmjena člana 14 tako da stav 1 alineja 2 glasi: „2) bezbjednosti, odbrane, vanjske, monetarne i ekonomske politike Crne Gore, koja je označena stepenom tajnosti u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka“. Brisanje riječi „monetarne i ekonomske politike“ predlaže se zbog činjenice da se Zakon o slobodnom pristupu informacijama odnosi na organe vlasti, koji obavljaju javne poslove ili javne službe u javnom interesu (tačka vezivanja interesa svih članova u jednoj društvenoj zajednici), a imajući u vidu da oni raspoložu javnim sredstvima u obavljanju

poslova i službi, to nema mjesta propisivanju ograničenja koja se mogu podvesti pod „monetarnu i ekonomsku politiku“, već je obaveza organa vlasti da omoguće kompletnu transparentnost kada su u pitanju informacije iz domena ekonomije ili monetarnog sistema, kada je to javni interes.

6. U članu 14 stav 1 brisati alineju 5.

Nacrtom izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama predlaže se izmjena člana 14 tako da stav 1 alineja 5 glasi „5) zaštite trgovinskih i drugih ekonomskih interesa od objavljivanja podataka koji se odnose na zaštitu konkurencije i poslovnu tajnu u vezi sa pravom intelektualne svojine“. Predlaže se brisanje prednje odredbe, u cilju obezbjeđenja javnog interesa u slobodnom pristupu informacijama, jer predloženi izuzeci nijesu niti formalno pravno, niti materijalno pravno opravdani. Zaštita trgovinskih interesa i drugih ekonomskih interesa ne treba da predstavljaju osnove za uskraćivanje pristupa informacijama kod organa vlasti, koji rade javne poslove i javne službe u javnom interesu. Pored toga, alinejom 6 je propisan izuzetak, koji glasi da se pristup informacijama može uskratiti radi: „zaštite prava intelektualne svojine u skladu sa zakonom, osim ako je autor, odnosno vlasnik dao svoj pristanak“, a što daje dovoljan pravni osnov za izuzeća, kada je riječ o zaštiti intelektualne svojine.

7. U članu 14 stav 1 u alineji 7 poslije riječi „funkcioner“ brisati tačku i staviti zarez, te dodati riječi „i sa njim povezana lica, a koja su bliže određena Zakonom o sprječavanju korupcije“.

Nacrtom izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama predlaže se izmjena člana 14 tako da stav 1 alineja 7 glasi: „7) zaštite poreske tajne u skladu sa zakonom, osim ako je poreski obveznik organ vlasti ili javni funkcioner.“ Dopuna prednjeg rješenja predlaže se u cilju izbjegavanja onih pravnih situacija, koje bi mogle spriječiti transparentnost u vezi poreskih podataka za javnog funkcionera i sa njim povezanih lica. Kao krug povezanih lica predlaže se pravno definisanje, koje se vezuje za Zakon o sprječavanju korupcije.

NVO Akcija za socijalnu pravdu
Pravni savjetnik Ines Mrdović
e-mail adresa: info.asp.ngo@gmail.com

Spuž, 24. juna 2021. godine

Napomena: Komentari i stavovi iznijeti u ovom dokumentu su isključiva odgovornost autora – Nevladine organizacije Akcija za socijalnu pravdu. Prednji komentari dio su podrške kroz Program malih grantova za organizacije civilnog društva za praćenje reforme javne uprave na lokalnom nivou, a u okviru Projekta osnaživanja civilnog društva Zapadnog Balkana za reformisanu javnu upravu – WeBER 2.0, koji finansira Evropska unija. WeBER 2.0 projekat sprovodi Centar za evropske politike – CEP (Srbija), u svojstvu vodećeg partnera na projektu, sa partnerskim organizacijama: Institut za demokratiju i posredovanje (Albanija), Vanjskopolićka inicijativa BH (Bosna i Hercegovina), Grupa za pravne i političke studije (Kosovo), Institut alternativa (Crna Gora), Institut za evropske politike (Sjeverna Makedonija) i Centar za evropske politike – EPC (Belgija).